

Nr 294.

Av herr Flyg m. fl., angående skyndsam omprövning av 1936 års försvarsbeslut m. m.

Efter den s. k. septemberkrisen föregående år framfördes offentligen en mycket kraftig kritik gentemot den svenska försvarsberedskapen, d. v. s. gentemot den militära organisation, som uppbyggts enligt riksdagens beslut år 1936. I sagda kritik påtalades ej blott konstaterade brister av varjehanda slag utan man vände sig med skärpa mot försvarsorganisationen som sådan — mot dess funktionsduglighet m. m. I en interpellation framförd i riksdagens andra kammare har nämnda kritik utförligare refererats, varför vi här nöja oss med att hänvisa till motiveringen i sagda interpellation (se II kammarens protokoll för den 12 jan. 1939).

Tjeckoslovakiens öde medförde bl. a. att stora grupper av svenska medborgare ställde frågan: finnes det någon förnuftig mening i de väldiga rustningsåtgärder, av vilka de skattebetalande medborgarna ytterligare belastas i ekonomiskt avseende? Dessa reflexioner äro fullt begripliga. Tjeckoslovakien var ett kraftigt rustat land. I farans avgörande stund hade landet ingen som helst nytta av sin militära apparat. Delvis blev denna ett vapen i den angripande partens händer.

Att en dylik tankegång gör sig gällande här i Sverige förklaras vidare därav, att de skandinaviska broderländerna, Danmark och Norge, vilkas militärpolitiska läge i stort sett kan jämföras med Sveriges, hålla sina militära organisationer på en väsentligt mera begränsad nivå. Den norska försvarsbudgeten stannar vid ett belopp av omkring 50 miljoner kronor.

Vad ovan påpekats måste av riksdagen beaktas. En allsidig omprövning av hela det militärpolitiska problemet bör komma till stånd. De framförda anmärkningarna böra objektivt prövas. Den militära apparatens mening och betydelse om Sverige hotas av en vida överlägsen stormakt, vilken måhända även i detta fall handlar med övriga stormakters godkännande, bör nyktert undersökas. Och spørsmålet om olikheten mellan den svenska rustningspolitiken och motsvarande politik i Norge och Danmark måste få en klarläggande belysning. Kombineras en prövning efter ovan anförda synpunkter slutligen även med den mycket omskrivna frågan om försvarsväsendets demokratisering, så torde samtliga aktuella spørsmål på det militärpolitiska området vara angivna. Utredningen bör verkställas av personer, vilka icke äro i något avseende medansvariga till 1936 års försvarsreform samt äga den objektiva vidsynthet, som kräves för att nå ett tillförlitligt resultat. I avvaktan på resultatet av här ifrågasatta omprövning höra alla äskanden om nya anslag till nya utbyggnader av riksdagen avisas. Riksdagen kan ej ta på sitt ansvar att bara bevilja nya medel till en militärorganisation, vars existensberättigande och effektivitet ställts på

dagordningen dels av den världspolitiska utvecklingen, dels av den från militärt håll framförda kritiken.

Med denna motivering hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till regeringen begära en skyndsam omprövning av 1936 års försvarsbeslut i enlighet med ovan angivna riktlinjer samt

att riksdagen i avvaktan på denna omprövnings resultat måtte avslå alla äskanden i årets fjärde huvudtitel, vilka avse ytterligare utbyggnad av 1936 års försvarsorganisation.

Stockholm i januari 1939.

Nils Flyg.

Arv. Olsson.

Viktor Herou.